11e JAARGANG. № 83.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT.

Prijs der Inteekening.

Voor Soerabaja. ℣ jaar........ f 18.—
„ Java en buitenbez. „ do.......... „ 20.—
„ Europa „ do.......... „ 25.—

De **OOSTPOST** verschijnt dagelijks, met uitzondering van den ZONDAG.

WOENSDAG 8 APRIL 1863.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel. Advertentiën met groote letters betalen dubbel. Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

Sluiting der Landmail-pakketten.

den 9den April 's namiddags te 4 uur.

De verzending der brieven per Fransche mail geschiedt voortaan *op dezelfde wijze* en *onder dezelfde voorwaarden* als met de gewone mail. Op 't adres bekend te stellen *per Fransche mail.*
(Adv. van den wd. dir. der prod. en civ. mag. *J. C.* 1863 No. 6.)

ADVERTENTIEN.

BEKENDMAKING.

Op 20 en 21 April aanstaande,

aanvangende des morgens ten 9 ure, zullen bij de stapelplaatsen in het regentschap **Kedirie**, publiek geveild worden **1871** stuks afgekeurde gouvernements HOUTWERKEN van 3 tot 15 nederlandsche ellen lengte.

Nadere informatiën zijn bij den ondergeteekende te verkrijgen.

KEDIRIE, *den 27 Maart* 1863. *De Resident van Kedirie,*
(3041) A. D. BOSCH.

UITBESTEDING.

Op aanstaande Vrijdag den eersten Mei a. s.
DES VOORMIDDAGS TEN 10 URE
zal ten burele van den ondergeteekende

UITBESTEDING

worden gehouden, voor de vrachtvrije levering van:

I perceel
80 KOEIJEN en 7 STIEREN te MACASSAR en

II perceel
4 KOEIJEN en 1 STIER te LARANTUKA.

De voorwaarden liggen dagelijks met uitzondering van zon- & feestdagen van 8 tot 2 ure ter zijne burele ter lezing, alwaar ook nadere inlichtingen te bekomen zijn.

De Onder Intendant 1e klasse in de 3e Militaire Afdeeling op Java.
Bij Absentie
De Onder Intendant 2e klasse der Militaire Administratie
SOERABAYA, *den 31sten Maart* 1863. DE GROOT.
(3045)

[*Policie.*] Wegens herstellingen aan de brug te Ketabang is dezelve van af heden voor de passage eenige dagen afgesloten.
SOERABAYA, 2 April 1863.

DE ADSISTENT RESIDENT, VOOR DE POLICIE.
[3061] E. DIBBETS.

ZITDAGEN

DER

Spaarbank in de maand April.

Dingsdag den 21sten.
(3059)

Subcommissie van Onderwijs.

Schoolkommissarissen over de maand April de Heer R. VAN NOORD BORSKI.
„ „ Ds. A. A. TH. MOUNIER.

VENDU-DEPARTEMENT

Publieke Vendutiën.

Op Donderdag 9 April 1863.

Bij de heeren B. J. VAN ECK & CO, te Ketabang, van eene partij houtwerken.

Op Vrijdag 10 April 1863.

Bij den Kommissionair D. MAURITZ MARTENS, in de stad van diverse goederen van de firma MATHIEU, EBBS, RUIJS & CO.

Op Zaturdag 11 April 1863.

Bij 's Lands Algemeene pakhuizen alhier van koffij en suiker, en

Bij den chinees GOKETJIANG, in de kampong Baroe, van diverse goederen, bij executie. [3053]

Op Maandag 13 April 1863.

Bij den heer VAN KAPPEN, in het Militair hospitaal te Simpang van meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Dingsdag 14 April 1863.

Bij de heeren RESNER en PRAGER, in het Militair kampement van meubelaire goederen, wegens vertrek.

Op Woensdag 15 April 1863.

Bij den kommissionair D. MAURITZ MARTENS, in de stad, in railing met de kommissionairs BLIJENBURGH & CO, van diverse goederen.

Op Donderdag 16 April 1863.

Bij den Chinees TJAN LIAT, in de kampoong Pangoong van diverse goederen, bij executie.

Op Vrijdag 17 April 1863.

Bij den kommissionair D. VAN BOECKHOLTZ, in de chinesche kamp van diverse goederen.

Op Zaturdag 18 April 1863.

Bij den deurwaarder C. F. DAMWIJK, in de stad van eenige preciosa en van diverse goederen, bij den chinees KWEE TJAN SING, bij executie. [3071]

STERFGEVALLEN.

Heden ontsliep ons jongste ZOONTJE JACOBUS ADRIANUS FRANCISCUS.

SOERABAYA, J. A. KRAHMER.
6 *April* 1863. P. M. KRAHMER.
(3066) *Bulteling.*

HOUT-VENDUTIE.

Op Donderdag den 9den April.
ZAL DOOR DEN ONDERGETEEKENDE,
VOOR REKENING VAN DE H. II.

B. J. VAN ECK & CO

op de stapelplaats te KATABANG alhier
WORDEN VERKOCHT:

1200 stuks djatie balken,

afkomstig van de Houtkap onderneming te BLITAR.
(3018) BOODT.

VENDUTIE

op Vrijdag 10 April c. k.
IN HET VENDULOCAAL
VAN
D. MAURITZ MARTENS,
Societeit Straat.

Voor rekening van de Heeren
MATHIEU EBBS, RUIJS & CO.

Van Diverse GOEDEREN mecreendeels zonder reserve als:

ARAKLEGGERS.
ZIJDE VOOR HEERENJASJES.
KINDERSPEELGOED.
BRONZEN en andere PENDULES.
BOTERKOELERS.
MOSTERD.
SNUIF.
GECARBONISEERDE TURF.
ENGELSCH ZOUT.
TOILET ZEEP.
EA UDE COLOGNE.
WASLUCIFERS.
LEIJEN en GRIFFELS.
PORCELEINEN POPPEN.
SNUIFDOOSJES.
KOMMEN.
HAAR- en KLEERBORSTELS.
TAND- en NAGELSCHUIJERS.
JAGTGEREEDSCHAPPEN.
WAGEN-,BENDIE- en STALLANTAARNS.
BASCULES.
MODERATEURLAMPEN.
POTLOODEN.
BRONZEN BEELDEN en GROEPEN.
ZEILGAREN.
HEERENSOKKEN.
MAILKOFFERS.
WANDELSTOKKEN.
ZWEEPEN en CARWATSEN.
GIBUSHOEDEN.
SPOREN.
PARFUMERIEN.
KOFFIJMOLENS.
KOFFIJKANNEN.
ANKERS.
DIVERSE PROVISIËN.
Eene FACTUUR diverse PARIJSCHE FANTAISIE ARTIKELEN.
MECANIQUE PAARDJES.
KINDERWAGENTJES, enz. enz.

[3059] **D. MAURITZ MARTENS.**
Alles daags te voren te bezichtigen.

IN NAAM DES KONINGS

Executoriale Verkoop

op Dingsdag den 14den April 1863,
's morgens ten 9 ure,

zal door den ondergeteekende buitengewoon Deurwaarder bij den Raad van Justitie te Soerabaya thans te *Toeloong-Agong*, verkocht worden:

Een STEENEN HUIS met PANNEN GEDEKT en bijgebouwen behoorende aan den chinees SIE HONGWAN, gelegen in de chinesche kamp te TOELOONG-AGONG, krachtens Notarieele Obligatie van den 12 December 1860 no. 81 en 24 November 1861 no. 83, ten behoeve van den chinees NJO TJOA.

TOELOONG-AGONG, 27 Maart 1863.
De buitengewoon Deurwaarder bij den Raad van Justitie te Soerabaya gevestigd te Toeloong-Agong.
[3060] VAN KRAAIJENOORD.

VENDUTIE

Op Vrijdag den 17den April a. s.
in het Vendu-Lokaal
bij
D. D. VAN BOECKHOLTZ
van
DIVERSE COMMISSIE GOEDEREN.
(3069

HOUT-VENDUTIE

te Korgan.

Op den 20sten April
en volgende dagen zullen
te Korgan (Bodjonegoro)
WORDEN VERKOCHT:

± 6000 stuks DJATIEHOUTEN BALKEN.

Nadere informatien te bekomen ten bureele van den assistent resident te Bodjonegoro. [3062]

VERTREK DER STOOMSCHEPEN

HET STOOMSCHIP

MENADO,

Kapitein **COUTERON,**
vertrekt naar de MOLUCCOS via MAKASSAR, TIMOR KOEPANG en DILLY, op **Woensdag den 15den April** a. s.
Adres bij
(3067) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP

PRINS VAN ORANJE,

Kapt. van Zandwijk,
vertrekt naar SAMARANG en BATAVIA, op
Woensdag den 15den April c. k.
Adres bij
(3068) **W. CORES DE VRIES.**

Blijkens acte op den 20 *Maart* 1863 onder No. 126, voor den ondergeteekende, tijdelijk vervangend Notaris te Soerabaija verleden, is tusschen de Heeren CARL DIEDERICH VON OVEN, en BAREND JAN VAN ECK, beiden wonende te Soerabaija, aangegaan eene vennootschap *en commandite*, onder de firma

B. J. VAN ECK & CO,

te rekenen van af 1 *Januarij* 1863, waarvan genoemden Heer VON OVEN *eenig gerend vennoot* is.
(3072) H. J. HARTEVELT.

Onder nadere goedkeuring van het gouvernement wordt te koop aangeboden een aandeel in eene gevestigde *Suiker*, en *Tabaks* onderneming, gelegen in de residentie SOERAKARTA, met desverkiezende de administratie.

Informatien zijn te bekomen bij de Heeren.
DORREPAAL & CO te Samarang.
HILL BROEKMAN & CO te Soerabaija.
A. H. G. VAN ZANTEN. te Soerakarta.
(3011)

Zuid Amerikaansche

PAARDEN en MUILEZELS.

Per Hamburger schip *Sophie*, kapitein BOLTZEN, volgens ontvangen Telegraphisch berigt te *Anjer* gepasseerd, ontvangen de ondergeteekenden van *Buenos-Ayres*:

23 Hengsten,
11 Merries,
12 Muilezels.

zijnde daaronder spannen van tweeën, vieren en zessen.

De schoonheid van dit tot dusver alhier nog onbekend ras, heeft de ondergeteekenden aanleiding gegeven tot ontbieding dezer lading, en vestigen zij daarop bij deze de bijzondere attentie van het publiek.

De muilezels zijn uitmuntend geschikt voor den vervoer van goederen en gewoon aan dragen.

De verkoop zal kort na arrivement van het schip alhier plaats vinden, voor de Pakhuizen van de ondergeteekenden.

SAMARANG, WERMUTH & CO.
30 Maart 1863. (3055)

BOEK-, COURANT- en HANDELS DRUKKERIJ.

VAN

LE ROY & CO,

te

SOERABAYA.

Door eene ruime keuze van lettersoorten is deze drukkerij inzonderheid in gerigt tot het drukken van:

Aanplakbiljetten en Affiches in vele formaten, Boek- en kantoor-drukwerken, circulaires, rekeningen, nota's, kwitantiën, wissels, prijscouranten, marktberigten, polissen, cognossementen, menu's, adres- en visitekaartjes en elk ander drukwerk

BOOM- en HANDELSTUKKEN,

zoomede

IMPRIMÉS voor Fabriekanten, Aannemers en Pachters naar vaste modellen

zijn steeds voorhanden. (1236)

NORTHERN

Insurance Company.

gevestigd te LONDON.

Brand- en Levensverzekering.

De ondergeteekenden, agenten, gaan steeds voort met het **sluiten van Polissen en Assurantie**, op de meest billijke en voordeelige voorwaarden op WOONHUIZEN met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ÉTABLISSEMENTEN.

(1749) B. J. VAN ECK & CO.

De ondergeteekenden overgenomen hebbende het agentschap voor de

Oost Indische Zee- en Brand-Assurantie-Maatschappij.

geven bij deze kennis dat zij voortgaan met voor rekening der Maatschappij **direct** te verzekeren tegen Zee- en brandrisicos.

(1893) J. F. VAN LEEUWEN & CO.

LEES HIER!!!

Door reparatie van het gebouw, is de toko van **Abalain Durand & Cie.**

Verplaatst

in het lokaal daarnevens. (3070)

Le Docteur **Gireaudeau de Saint-Gervais**, seul propriétaire du véritable **Rob Boyveau Laffecteur**, ayant été informé qu'à Java il s'introduit beaucoup **de Sirop** que l'on veut faire passer pour le véritable par l'imitation des bouteilles et des étiquettes, tandis que le contenu n'est qu'une contrefaçon n'ayant rien de commun avec les qualités salutaires du véritable **Rob Boyveau Laffecteur**, fait part au public, que la maison TORCHIANA & VAN DER ELST à *Sourabaya* importe le véritable **Rob Boyveau Laffecteur.**

PARIS, ce 11 *Septembre* 1862.

GIREAUDEAU DE St. GERVAIS.

Wij werden gemagtigd bovenstaande advertentie te doen plaatsen, tevens bekend makende, dat elke flesch door ons geimporteerd, voorzien is van eene étiquette waarop de naam onzer firma gedrukt staat, terwijl dezelve en détail te verkrijgen is bij de Heeren BLIJENBURGH & Co. en GEBR. GIMBERG & Co.

(3051) TORCHIANA & VAN DER ELST.

Een jong mensch de avond uren ter zijner beschikking hebbende, wenschte die te besteden tot het bijhouden van boeken of wel tot het verrigten van vertaalwerk uit de Fransche of Duitsche taal.

Brieven adres Letter **A.** bij de uitgevers van dit dagblad. (3056)

IJzeren brandwaarborgkasten.

in verschillende dimensien

bij

(3052) TORCHIANA & VAN DER ELST.

TE HUUR

met primo Mei, het HUIS thans bewoond door den heer FAGNOTTI.

MATHIEU EBBS RUIJS & CO.

(3047)

Bataviasche Schouwburg.

PROSPECTUS.

De directie van het Bataviaasch tooneel heeft van het gouvernement de vergunning erlangd, om eene geldloterij te openen, ten bedrage van *f* 100,000,—.

Deze loterij zal bestaan uit een getal van 2000 loten, elk groot *f* 50,—.

Deze loten zullen verdeeld zijn in kwarten, en bij heele, halve of kwart loten verkrijgbaar zijn.

De prijzen zijn.

de eerste groot	*f* 50 000,—
„ tweede „	„ 16 000,—
„ derde „	„ 8,000,—
„ vierde „	„ 4,000,—
„ vijfde „	„ 1,000,—
„ zesde „	„ 1,000,—
„ zevende tot en met de zes-en-veertigste of veertig prijzen van *f* 400,— te zamen .	*f* 16,000,—
benevens twee premiën, ieder groot *f* 2,000,— voor het eerst- en laatst uitkomend nummer, te zamen.	*f* 4,000,—
	„ 100,000—

De loten zullen verkrijgbaar zijn: a. v. van no. 1 tot en met 600 bij den heer *F. H. Tiedeman*, alhier

„ „ 601 „ „ „ 800 bij den heer *J. R. Kleijn*, notaris,

„ „ 801 „ „ „ 1000 bij den heer mr. *A. M. Meertens*,

„ „ 1001 „ 1600 bij den heer Mr *H. Rochussen*

„ „ 1601 „ „ 1800 bij den heer C. *von Bornemann*, Samarang

„ „ 1801 „ „ 2000 bij den heer *J. J. van Schreven*, Soerabaija.

De loten dan wel de onderdeelen zullen alleen tegen contante betaling worden afgeleverd.

Aanvragen franco.

Hoogstens acht dagen nadat de trekking dezer loterij zal zijn afgeloopen, zullen de houders van loten of van onderdeelen, waarop prijzen bij de trekking zijn gevallen, over de hun aankomende gelden bij den heer *F. H. Tiedeman* voornoemd, kunnen beschikken, mits tegen vertoon en onder intrekking der afgegevene loterij-billetten en onder korting van 25 pct. ten behoeve van het tooneel, en ter bestrijding der kosten.

De loterij zal onder ultimo Junij e. k. worden gesloten, terwijl de trekking op een nader te bepalen dag in het openbaar, op de bekende gebruikelijke wijze, ten overstaan van een notaris zal plaats hebben.

Wanneer onverhoopt, op het tijdstip der trekking het getal van 2000 loten niet geheel mogt zijn van de hand gezet, zal de trekking evenwel plaats hebben, met dien verstande nogthans, dat het cijfer der gestelde prijzen en premiën eene aan het getal niet genomene loten evenredige vermindering zal ondergaan.

BATAVIA, *De Secretaris*,

den 12 *Maart* 1863. H. ROCHUSSEN.

(3004)

TE HUUR

MYLORDS

bij abonnement.

(3036) bij KESSLER & CO

HET PHOTOGRAPHISCH ATELIER

VAN

OLLAND & ZOON

BOOMSTRAAT,

is dagelijks, Zaturdag uitgezonderd, geopend van 9 tot 11 uur.

Familien dat verlangen ie kunnen bij hen aan huis gephotographeerd worden. (2081)

ONTVANGEN

BIJ

Gebrs. van DELDEN,

BASCULES

soliede bewerkt, wegende

tot 750, 1000 en 1250 kilo.

(3063)

Beste Zwarte Schrijf-inkt.

Deze inkt, waarvan het schrift spoedig eene blijvende intensief zwarte kleur aanneemt, is bijzonder aanbevelenswaardig voor het gebruik met stalen pennen, wijl zij deze niet invreet.

Ook wordt zij zelfs bij langdurige blootstelling aan de lucht niet met schimmel bedekt.

Verkrijgbaar bij

(1961) LE ROY & CO.

In Toko Boomstraat.

OP NIEUW ONTVANGEN

Geurige Vanille,

per stokje à 50 cents
en per pond *f* 30.—

à Contant

(3042) VAN DEN MUIJSENBERG.

MAGASIN DE MODES

CONFECTIONS — SOIERIES

VAN

C. LEDEBOER,

TE

Soerabaija.

Nieuwe voorraad van:

Zijden ROBES, TAFFETAS uni noir, DONNA MARIA ROBES, BARÈGE ROBES, ORGANDIE ROBES, MANTILLES, SORTIES DE BAL, TULLE, FLUWEEL, LINT. Zijden LINTEN, COIFFURES, ÉCHARPES

BRUIDS-TOILETTEN

geheel compleet, als:

ROBE, VOILE, KRANS, ZIJDEN KOUSEN, SCHOENEN, WAAIJER, HANDSCHOENEN, ZAKDOEK.

Des verkiezende, worden dezelve ook gemaakt afgeleverd, in welk geval men beleefd wordt verzocht, een maatjapon te zenden, met opgave van prijs, hoe duur men het toilet verlangt. De prijzen zijn geheel gereed van *f* 100 tot *f* 600.—

Maandelijks bovenstaande artikelen bene, vens de patroonen regtstreeks per mail ontvangende, kan men steeds verzekerd zijn, alles naar den laatsten smaak gemaakt te krijgen, bevelende de ondergeteekende zich voortdurend bij hare geëerde begunstigsters aan voor alle werkzaamheden, het modevak betreffende.

SOERABAJA, 1863. C. LEDEBOER.

(1847) *geb. Jensen.*

Etablissement Groedo.

HOUTSTOOMZAAGMOLEN

(1964) ZANTHUIS & CO

Voortdurend Verkrijgbaar

IN TOKO BOOMSTRAAT,

à Contant,

Holloway Pillen en Zalf.

Doosjes PILLEN à *f* 1.— 3.— *f* 5.—
Potjes ZALF à „ 1.— 3.— „ 5.—

J. J. van den MUIJSENBERG.

(1756)

Wissels op Nederland.

bij

(1418) FRASER EATON & CO.

Wissels op Nederland

bij

(1842) MAJOR MATZEN & CO.

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Behoud der gezondheid. Hoe gering is dikwijls de oorzaak der ziekten! Hoe dikwijls wordt zij verzuimd, en hoe gemakkelijk is zij somtijds te herstellen! De natuur waarschuwt den mensch voor eene komende ziekte door pijn, ligte ongesteldheid, of iets dergelijks, welke kleine ongemakken dadelijk door dienstige geneesmiddelen moeten worden weggenomen, en de geneesmiddelen van Holloway zijn door de geheele wereld als zoodanig beroemd. De pillen zuiveren het bloed, de bron van gezondheid en sterkte, en verzekeren alzoo de geregelde voorkoming van alle uitwendige ziekten, van welken aard die ook mogen zijn. De pillen en zalf van Holloway te zamen tot hetzelfde doel aangewend, zullen een ieder in staat stellen, om den voortgang der ziekte te stuiten, en om de geheele inwendige ligchaamskracht in overeenstemming te houden. (1744)

NEDERLANDSCH-INDIE

SOERABAYA 7 April 1863.

Telegram.

JAVASCHE COURANT

van Woensdag 8 April.

Militair Departement.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

BEVORDERD:

Tot luitenant kolonels, de majoor A. J. Doorman en J. D. Hoedt.

Tot majoor kommandant der artillerie, in de eerste milit. afdeeling de kapitein J. Seelig.

BIJ HET WAPEN DER O. I. KAVALLERIE.

BEVORDERD:

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant F. H. von Boddien.

MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

PENSIOEN VERLEEND:

Aan den officier van gezondheid der tweede klasse B. H. Egberts.

Opgave van de politie

omtrent personen, wier passen voor aankomst of vertrek zijn geviseerd geworden.

voor Vertrek.

F. H. Schmidt, naar Nederland. A. Stephanus, naar Toeban.

— Berigten uit Banjermassing ontvangen luiden zeer gunstig, men koestert de hoop dat bijaldien de poeassah rustig afloopt, het einde van den oorlog alsdan zeer nabij zal zijn.

Tot aan de Teweh is alles rustig; eene aldaar opgerigte benteng is bezet door Kiaij Banga Niti terwijl te Mantallat zich twee officieren met 50 bajonetten benevens eene kruisboot bevinden.

De eenige onrustige streek waar zich nog van tijd tot tijd zwervende benden vertoonen, is in den omtrek van Balangan (in Amonthaij); de kapitein van der Haas van het 13e Bataillon is met zijne kompagnie derwaarts vertrokken.

— Bij het opmaken der balans van het vendu-kantoor alhier, is gebleken dat de inkomsten over 1862 hebben bedragen eene som *f* 176.508.14½, tegenover *f* 161.749.84 over het dienstjaar 1861; dus voor dit jaar weder eene vermeerdering van circa *vijftien duizend gulden.*

De uitgaven voor de administratie aan gewoon en buitengewoon personeel en schrijfbehoeften, bedragen jaarlijks ruim *negentien duizend gulden*, zoodat alleen daarvan een zuiver saldo van circa *een honderd* en *zeven* en *vijftig duizend gulden* overschiet.

Wij hopen dat de jaarlijksche progressie van dat voordeelig saldo er nu toch eindelijk toe zal mogen leiden, om de overtuiging te vestigen, dat aangezien de inkomsten zoo aanzienlijk zijn toegenomen, ook de werkzaamheden belangrijk moeten vermeerderd zijn en de voorziening in meerder personeel van de hoogste noodzakelijkheid wordt.

PARIJSCHE KORRESPONDENTIEN.

PARIJS, 11 Februarij.

De zitting van gisteren leverde in vele opzigten weinig belangrijks op; wel werd eene groote kwestie de Romeinsche ten sprake gebragt. De heer Keller sprak niet met die welsprekendheid door welke zijne redevoering zich het vorige jaar kenmerkte; de heer Granier de Cassagnac verwarde zich in een net van woorden en wist tot geen einde te komen; de heer Ollivier was bleek en de heel Billault, die anders nog al welsprekend is, schijnt te gevoelen dat hij zich in het naauw gebragt heeft door hetgeen hij in vorige jaren over hetzelfde onderwerp zeide. Het vorige jaar sprak hij over de souvereiniteit des volks, over het regt dat de Romeinen bezitten om over zich zelven te beschikken; dit jaar sprak hij alleen van het belang dat Frankrijk, als Catholijke mogendheid, bij de kwestie heeft; een belang dat ons ten pligt stelt om de wereldlijke magt van den Paus te beschermen.

In de politieke kringen hield men zich heden middag bezig over zekere moeijelijkheden, welke zouden zijn ontstaan tusschen Rusland en Oostenrijk; men sprak zelfs van eene zeer scherpe nota welke door het kabinet te St Petersburg aan dat te Weenen was gezonden betrekkelijk de gebeurtenissen in Polen. Ik moet hier nog bijvoegen die nota, of ten minste de uitleggingen welke daaraan worden gegeven, sterk op de beurs- operatien hebben gedrukt, welke voor het overige toch reeds moeijelijk beknepen zijn door de ten opzigte van Mexico loopende geruchten.

Met betrekking tot het laatste punt kan men met zekerheid nog niets zeggen, doch wat het eerste betreft, ik geloof dat die zaak eene ernstige wending dreigt te nemen. Welligt zal het geschil geene gevolgen hebben, te meer daar men reeds spreekt van stappen tot verzoening welke door het Fransche gouvernement zijn gedaan bij de hoven van Rusland en Oostenrijk.

Wat de Poolsche opstand betreft, zelfs de Russische depêches beginnen den waren aard en eene zekere ernstigheid daarvan te doen kennen. In verscheidene ontmoetingen hebben de insurgenten het onderspit gedolven, dat valt niet te betwijfelen; doch over het geheel genomen wint de opstand terrein, wordt krachtiger en verkrijgt eenheid.

De Russische troepen vechten met tegenzin en men spreekt zelfs van talrijke en uitgebreide desertien.

Zoo op het oogenblik wordt mij uit St. Nazaire berigt dat de generaal Forey op den 10 Januarij nog geene beweging tegen Puebla had aangevangen; men spreekt van ernstige omstandigheden welke moeten zijn voorgevallen en welke verhinderd hebben om een begin te maken met de groote operatien. Te Tampico moet het garnizoen voortdurend op zijne hoede zijn en de soldaten kunnen niet dan gezamenlijk in groepen uitgaan.

ANDERE KORRESPONDENTIE.

In Zwitserland doet zich een geval voor dat nog onbekend is in de parlementaire geschiedrollen van Europa. Het parlement van Berne weigert het gouvernement een supplétoire crediet toetestaan voor het departement van oorlog. Die som bedraagt niet meer dan 250 duizend franken. Het Zwitsersche gouvernement, dat zich niet gelijk Pruissen eene volstrekte oppermagt toekent, heeft voor den wil der vertegenwoordiging des lands gebukt.

Met betrekking tot de gebeurtenissen in Polen bepaalt de *Moniteur* zich om eenige passages te geven uit de Russische officiëele bladen; daarbij wordt tevens nog gevoegd „dat het elken dag moeijelijker wordt om den opstand te dempen".

Eene gebeurtenis, waarop de aandacht niet genoeg kan worden gevestigd, is dat de gouvernementen van Engeland, Italie en Frankrijk bij de debatten in de kamers eene bijna overeenkomende taal hebben gevoerd betreffende de onmogelijkheid welke bestaat om in Polen tusschen beiden te treden.

Men gelooft dat het Pruissische gouvernement den staat van beleg zal verklaren in zijne Poolsche provincien.

Nu ook de hertog van Saxen Coburg officieel heeft geweigerd schijnen Rusland en Engeland er zelve aan te gaan denken om in Beijeren eenen kandidaat voor den Griekschen troon te zoeken. Het had niet kwaad geweest om in den beginne daartoe te besluiten.

Men maakt hier de bemerking dat Oostenrijk minder haast maakt dan Pruissen om troepen bijeentetrekken op de Poolsche grenzen en men wil daaruit opmaken dat Oostenrijk gaarne zou zien, dat de opstand het overwigt vernietigde dat de Russen bezitten op de Slavonische volksstammen, die digt bij de provincien aan den Donau wonen. Ten dien opzigte hecht men eene bijzondere beteekenis aan het feit, dat de Italiaansche ambassadeur, de graaf Nigra, gisteren avond op het bal bij den prins de Metternich was genoodigd.

Eenige bladen hebben medegedeeld dat de generaal Tuur zich aan het hoofd had gesteld der insurgenten in Volhijnie. De beroemde Hongaarsche patriot heeft mij gemagtigd om te verklaren dat, alhoewel hij veel sympathie gevoelt voor de Poolsche natie, hij daarvoor vermeent Turijn niet te mogen verlaten en dat zijne bemoeijingen voor Hongarije en Italie hem de keus niet laten om zijnen degen eene andere zaak toetewijden.

[*Sémaphore*]

— Bij gelegenheid van het overlijden van den vorigen onderkoning van *Egypte*, heeft men, blijkens berigten in de verschillende dagbladen, wederom getracht de zaak van het kanaal van *Suez* tegen te werken. Volgens bij ons ontvangene berigten, gelooven wij daarentegen, dat de tegenwoordige onderkoning even goed, als zijn voorganger inziet, van welk groot belang dat kanaal is voor de ontwikkeling van *Egypte*. en dat hij er de uitvoering van zal ondersteunen.

In het begin van dit jaar was het kanaal van de Middellandsche zee tot het meer Timsah verlengd, zoodat het zoogenaamde scheepvaartkanaal voor de helft voltooid is. Van Timsah tot *Suez* doen zich weinig moeijelijkheden voor; de hoogte of dorpel van *Serapeum*, gelegen tusschen Timsah en de bittere meren, heeft eene lengte van 12 nederlandsche mijlen, zijn hoogste punt is 10½ el boven de oppervlakte der zee, terwijl de dorpel van *El Guisir*, die reeds doorgegraven is, 19½ el hoog en 14 mijlen lang was. De bittere meren, die men krijgt, na *Serapeum* doorgegraven te hebben, strekken zich uit over eene lengte van 40 mijlen, en liggen met hun bodem gemiddeld vijf el onder den bodem der zee; zoodra dus de hoogten zijn doorgegraven, zal het water der Middellandsche zee deze meren vullen. De vlakte van *Suez*, tusschen deze meren en de Roode zee gelegen, is over het algemeen laag; over hare geheele uitgestrektheid van 24 mijlen, is zij ongeveer gelijk met de zee, behalve bij *Suez*, alwaar zij ongeveer 8 el hoog is.

Bijna 5 à 6 duizend man zijn vijf maanden bezig geweest om het zoetwaterkanaal te graven van Rasel-Ouady tot Timsah; voor het doorgraven van den dorpel van *El Guisir* zijn 8 maanden lang 18 à 25 duizend man gebruikt.

Voor de dienst der hospitalen zullen zusters van liefde uit de kloosters te *Cairo* komen.

ZWITSERLAND.

— Aan het December no. van het te *Genève* maandelijks uitkomende tijdschrift, *Bibliothèque Universelle et Revue Suisse*, ontleenen wij het volgende uittreksel:

Na eenige geschiedkundige onderzoekingen, zegt de redactie, laat ons nu terugkeeren tot het belangrijke van het tegenwoordige oogenblik.

De rijkdom en voorspoed van den landbouw van dit jaar hebben ons tot vele aangename opmerkingen aanleiding gegeven.

Men schat op twee millioen franken de opbrengst die het kanton *Thurgau* getrokken heeft uit den verkoop van zijne vruchten en van zijnen wijnstok. De spoorwegen hebben tot dit gunstig resultaat zeer veel bijgedragen. De bedrijvigheid, wat den veehandel betreft, heeft steeds toegenomen, in de verschillende streken van *Zwitserland*. Ook in dat opzigt hebben de spoorwegen bijgedragen tot vermeerdering van den toevloed van koopers en tot het vervoer van het verkochte vee.

De oogst van den tabak in *Walliserland*, waar het aankweeken van deze plant steeds meer en meer vooruitgaat heeft in dit jaar een kwaliteit voortgebragt, die ver uitmunt boven al wat men dienaangaande vroeger heeft waargenomen.

In de fabrieken voor neteldoek schijnt eenig meer leven te komen in het kanton van *Appenzell*. De maatschappij tot algemeen nut gaat daarom niet minder voort hare maatregelen te nemen, om nieuwe bronnen voor de werkende klassen te openen. Een zeker aantal werkplaatsen voor het weven van zijde zullen in het kanton worden opgerigt. De nijverheidsgeest, eenmaal bij een volk opgewekt, is eene magt, die zich naar tijds-en plaatsomstandigheid weet te bewegen. De bewegende krachten die het kanton *Solothurn* in zijne rivieren bezit hebben reeds het ontstaan van vele manufacturen te weeg gebragt.

Eene maatschappij bij aandeelen heeft zich dezer dagen gevormd, met een kapitaal van 1,600,000 fr., om te *Biberist* eene groote papierfabriek op te rigten. Het is verblijdend, wanneer men de nijverheid hoe langer zoo meer zich van den ouden sleur ziet losmaken, en hare beoefenaars de waarde van een uitgebreid onderrigt beseffen. De maatschappij van industrielen en handwerkers van *Bern* geeft aan hare leden, gedurende dezen winter, gelegenheid tot het ontvangen van lessen in het regt en in de geschiedenis. Eene maatschappij van jonge handelaren, sedert een jaar in deze zelfde stad gevestigd, organiseert thans een onderwijs, waarvan de moderne talen, de physica, chemie en de handelswetenschap, de onderwerpen zullen zijn.

Sedert de spoorweg van *Mouchard* naar *Pontarliers*, het laatste gedeelte van de regte lijn tusschen *Parijs* en *Bern*, geopend is, en de treinen onafgebroken langs de geheele uitgestrektheid in beweging zijn, is *Neuchatel* op het punt der verbinding van dezen grooten internationalen weg gelegen, het eindelijk verblijdend tijdperk der spoorwegen ingetreden. „Moge de voordeelen dat het er van zal trekken," (zegt de *Neuchatelois*, wiens woorden wij hier teruggeven) „de hoop verwezenlijken en aan de verwachtingen beantwoorden der mannen wier bekwaamheid en volharding hun land met deze drijfveren van welvaart begiftigd hebben."

De regering van *Bern* heeft een nieuw *tracé* doen onderzoeken, dat met opoffering van eenige der reeds uitgevoerde werken langs de lijn van *Bern* naar *Langnau* de volkrijke localiteiten van *Steffen* en *Norb* doorsnijden zal, om zich bij *Trimstein* aan den reeds voltooiden weg aan te sluiten.

De maatschappij van het *Noord-oosten* biedt de stad *Lucern* eene indemniteit aan van 250,000 franken, om eene wijziging te brengen in de nabijheid dier stad aan de lijn van *Zurich*.

Sedert de opening van den tunnel van *Hauenstein*, beklaagde men zich in de vallei van *Homburg*, bij de noordelijke helling van de Jura, over het verdwijnen van bronnen, die tot voeding moesten dienen der waterwerken en de smelterijen enz. der vallei in beweging brengen. Een groot proces is dientengevolge ontstaan tusschen de regering van *Bazel-Campagne*, die partij voor de klagenden trok, en de maatschappij van den centraal-spoorweg. De klagers vroegen dat de maatschappij den loop der wateren in den vorigen staat herstelle, of eene billijke schadeloosstelling betaalde. Eene commissie van geologen heeft de kwestie in loco onderzocht. Ten slotte heeft de federale regtbank een vonnis gewezen. Een gedeelte van het water, dat thans door den tunnel ontsnapt, zal in de beek van *Homburg* worden teruggeleid.

De groote raad van *Walliserland* heeft besloten, dat ingevolge het voorstel van den staatsraad, tot de verbetering en indijking van de Rhone zal worden overgegaan.

De uitvoering dezer onderneming is echter onderworpen aan het voorbehoud, dat de confederatie een derde der onkosten zal dragen. De werkzaamheden zullen twaalf jaren duren. Men schat de onkosten op tien millioen.

De waarde der verzekerde gebouwen is in het kanton *Thurgau* met een derde vermeerderd, in de vier en twintig jaren; zij was veertig millioen in 1837, en bedroeg zestig in 1861. Gedurende hetzelfde tijdvak zijn 1,106,600 fr. aan indemniteitsgelden betaald.

POLEN.

L'Opinion Nationale, wijzende op de storting eener som van negen duizend franken door de Poolsche emigranten ten behoeve van de zonder werk zijnde Fransche arbeiders, deelt het volgende adres mede dat door de werklieden te Warschau aan die in Frankrijk is geschreven. Bij dat adres was gevoegd eene som van negen honderd franken. Dat stuk laten wij in zijn geheel hieronder volgen als een bewijs van de levendige sympathie, welke altijd tusschen de Fransche en Poolsche volken heeft bestaan:

DE WERKLIEDEN TE WARSCHAU AAN DE FRANSCHE ARBEIDSLIEDEN.

Zijt gegroet, Fransche broeders! Wij weten dat vele Fabrieken ten uwent gesloten zijn, dat er gebrek is aan katoen en een groot aantal werklieden zonder werk zijn; wij hebben vernomen dat in Frankrijk iedereen het zijne doet om zijnen armeren broeder bijtestaan; daarom hebben ook wij in haast bijeenverzameld wat wij konden missen. Wij doen u dit hierbij toekomen. Het is weinig en toch konden wij het niet openlijk doen. Niettemin zult gij deze bijdrage met hartelijkheid ontvangen, want het is een offer dat broeders u brengen. Sedert lang zijn wij broeders, dat behoeft geen verder betoog. Onze vaders hebben met de uwen onder hetzelfde vaandel tot het einde gestreden.

Wij sympathiseren te meer met u daar wij zelf veel lijden. Gij, ten minste bezit een vaderland!

Sedert jaren hadden wij veel geleden en onze ellende was eindelijk ten toppunt gestegen.

Het is u bekend hoe de Moscovieten, nu bijna twee jaren geleden [den 29 Februarij 1861] onze broeders in Warschau hebben vermoord. Het was smartelijk dat wij ons zelfs niet konden verdedigen, doch wij toonden dat wij niet bang waren om te sterven.

De Czaar, ziende dat wij ons liever zouden laten uitroeijen dan afstand te doen van onze nationaliteit en dat wij met geheel ons hart gehecht waren aan onze moeder, het vaderland, voor hetwelk wij bereid zijn onzen laatsten droppel bloed te storten, begon met ons hervormingen te beloven.

Velen onzer oudsten en ook jongeren geloofden daar niet aan; de adellijke burgers gaven echter den raad om in Warschau afgevaardigden te kiezen en hen de Moscovieten onze behoeften bloot te leggen. Wij gaven dus onze edelen ons woord dat wij bereid waren tot het doen van elke opoffering en dat wij onze borsten bloot zouden stellen voor de kogels ten einde onze nationaliteit, onze wetten en ons Poolsch leger terugtekrijgen.

Op die woorden gaf de Czaar en zijn gouverneur Gortschakoff ons den 8 April 1861 antwoord door het vermoorden in de straten van honderde mannen, vrouwen en kinderen, die het gezang zongen; „*Boze cos Polske*";— „Heilige God! bescherm Polen, geef ons het vaderland en de vrijheid terug!" Bij duizenden hebben zij ons gevangen genomen en gemarteld; zij hebben ons zelfs niet vergund om dat het vaderland te bidden; in de kerken hebben zij ons vermoord; eerbare vrouwen hebben zij in de gevangenissen geworpen, de kinderen hebben zij gegeeseld, — en wij, met de smart en de woede in het hart hebben wij geduld gehad om nog meer te verwachten. Er zijn onwaardige mannen geweest die den raad gaven om alle geene Polen, zonder onderscheid van jaren, rangen of betrekkingen optevatten en hen als soldaten naar het diepste van Moscovie te vervoeren.

Wij dachten dat enkel eene bedreiging was; doch eenige dagen geleden zijn de Moscovieten in het holle van den nacht onze huizen binnengedrongen. Zij hebben de mannen van hunne bedden geligt zonder te onderzoeken of het huisvaders of jonge zonen waren, die hunne moeders onderhielden. Vooral zij die het meest Polen beminnen hebben zij opgeligt en hebben hen voor zich uit naar de citadel gedreven, waar zij thans zijn opgesloten.

Twee jaren geleden deden wij eenen eed dat den Moscovieten ongeluk zou overkomen wanneer de Czaar zijn woord niet hield. Reeds veel tijd hebben wij voorbij laten gaan om op eene vredelievende wijze verbeteringen te krijgen. Wij gevoelen in onze natie thans allen dat de beloften van het Russische gouvernement leugenachtig zijn en daarom hebben wij uitgeroepen: — Wraak voor God, jong of oud, wij gaan eenen wanhopigen strijd beginnen. Wij verlaten de werkplaatsen en de Fabrieken en met onze broeders snellen wij den dood te gemoet.

De Russen winden zich tegen ons op; zij hebben wapenen en toevoer van versterkingen. Gij kunt begrijpen dat wij veel bloed zullen storten, want wij hebben evenmin soldaten als wapenen; doch wij vechten vrijwillig tot den dood, want om in eene schrikbare dienstbaarheid aldus te blijven voortleven is onmogelijk. Onze zaak is goed en regtvaardig; wij zullen ons zelve helpen en God zal ons bijstaan wanneer niemand ons ter hulp komt. U gezegd hebbende Fransche broeders hoe het bij ons toegaat, bidden wij u om altijd onze vrienden te blijven.

Ontvang onze broederlijke omarming enz.

Warschau, 27 Januarij 1863.

EGYPTE.

Volgens berigten uit Alexandrie van 2 dezer, hadden sedert twee dagen dweepzieke Muzelmannen zich herhaalde malen aan aanvallen jegens Europeanen schuldig gemaakt. Den 1sten doorliepen de soldaten de straten van Alexandrie en hebben bij die gelegenheid een Franschman op den grond geworpen. Zoo is ook een Fransch beambte bij het Suez kanaal die te paard zat, gewond, ter aarde geworpen en alstoen mishandeld, terwijl men hem vervolgens aan den hals gebonden, naar zee wilde slepen om hem daarin te werpen. De Fransche consul die ijlings toegeschoten was, heeft hem bevrijd en heeft binnen 24 uren voldoening geëischt. Die vordering is ondersteund door alle consule.

De pacha heeft bevolen dat de schuldigen geboeid naar het Fransche consulaat zouden worden gebragt en vervolgens naar de galeijen. De hoofdschuldigen zouden den volgenden dag in 't openbaar stokslagen ontvangen.

SPOORWEGEN OP JAVA.

Reeds in November jl. hebben de dagbladen ons bekend gemaakt met eene aanvrage om concessie tot het aanleggen en exploiteren van een zamenhangend stelsel van spoorwegen op *Java* dat de voornaamste havens van afscheep (*Batavia*, *Tjilatjap*, *Samarang* en *Soerabaija*) met de voornaamste punten van productie in het binnenland en met elkander verbinden zal.

Die aanvrage werd den 12den November ingediend door de heeren *Banck*, *Bauduin*, *Dudok van Heel*, *Heshuijsen*, *von Oven*, *Veth*, *van Vliet* en *van Vlissingen*, en ging vergezeld van eene toelichtende nota, waarin adressanten de gronden ontwikkelen, waarom eene concessie voor een zamenhangend stelsel van spoorwegen op *Java* de voorkeur verdient boven eene concessie voor enkele, afzonderlijke lijnen.

In de gemelde nota wordt ook het kon. besluit van 31 October 1852, *Ned. Ind. Staatsbl.* van 1853, N°. 4, ter sprake gebragt, waarin wordt bepaald, dat geene concessie tot den aanleg van een spoorweg in *Ned. Indie*, zal worden verleend, dan nadat uit een speciaal onderzoek zal zijn gebleken, dat de aanleg van zoodanigen weg op de aangewezen plaats nuttig en uitvoerlijk is (art. 2); dat de voorwaarden aan eene concessie verbonden, in elk voorkomend geval tusschen den gouverneur-generaal en de concessionarissen geregeld en de desbetreffende overeenkomsten met den gouverneur-generaal gesloten moeten worden [art. 3], en dat alle onderzoekingen, aan zoodanige overeenkomst voorafgaande, geheel door of ten koste van de concessionarissen, onder toezigt van den gouverneur-generaal moeten geschieden. [art. 4]. Wij zien ons in staat gesteld uit goede bron eene bijdrage te leveren tot de geschiedenis der wording van dat kon. besluit, van welks loslating of handhaving het af zal hangen of de concessie op bovengemelde aanvrage werkelijk zal kunnen worden verleend en dat daarom natuurlijk de belangstelling verdient van allen, die in den aanleg van spoorwegen op Java belangstellen, hetzij zij voor

zichzelven de voorkeur geven aan de reeds door den gouverneur-generaal, behoudens goedkeuring van het opperbestuur, verleende concessie van de lijn Samarang-Vorstenlanden, of aan de meer omvattende aanvrage hier boven vermeld.

Die bijdrage bestaat in het résumé van een rapport van den gouverneur-generaal *Duymaer van Twist*, gedagteekend 24 November 1851, aan den toenmaligen minister van koloniën, den heer *Pahud*.

Reeds in 1846 deed den heer *van Vliet* eene aanvrage om concessie tot het aanleggen en exploiteren van stoomspoorwegen op *Java*, in voege als door eene commissie van ingenieurs, deels door de regering, deels door den concessionaris, deels door den handelstand op *Java* benoemd, zou worden ontworpen; op welke aanvrage echter door den minister van kolonien *Baud* afwijzend werd beschikt, op grond dat de regering had besloten, geen concessie daartoe aan partikulieren of aan maatschappijen te verleenen. De heer *van Vliet* liet echter de zaak niet los, maar, overtuigd dat de aanleg van spoorwegen op *Java* eene zaak was van onberekenbaar algemeen nut, die tevens goede financiele resultaten aan de ondernemers beloofde, bragt hij haar bij de opvolgende besturen telkens op nieuw ter sprake, zonder zich door het vergeefsche zijner pogingen te laten ontmoedigen. Zoo vernieuwde hij ook in 1850 zijn aanzoek bij den minister *Pahud*, en dat gaf aanleiding dat genoemde minister aan Z. M. den koning magtiging vroeg, om op de vraag „of het algemeen belang thans niet medebragt eene loslating of wijziging van het in 1846 aangenomen beginsel, dat de spoorwegen in *Nederlandsch Indië* alleen van regeringswege zullen worden aangelegd„, het gevoelen van den gouverneur-generaal *Duymaer van Twist* in te winnen. Bij eene missive van 24 November 1851 werd dientengevolge het gevoelen van dien gouverneur-generaal aan het opperbestuur in het moederland kenbaar gemaakt.

De gronden die tot het besluit van 1846 hadden geleid, waren hoofdzakelijk: 1°. de moeijelijkheid die naar men meende, partikulieren ondervinden zouden, om, zonder tusschenkomst der regering, vrijwillige arbeiders te bekomen; 2e. de vrees voor te grooten invloed die eene magtige maatschappij in de binnenlanden zou verkrijgen.

Met geen dezer beide gronden kon de heer *Duymaer van Twist* zich vereenigen. Met betrekking tot het eerste punt wees hij op de veranderde omstandigheden, die proefondervindelijk bewezen hebben, dat het verkrijgen van vrijwilligen arbeid tegen voldoende betaling aan geen bezwaar onderhevig is. De bezwaren die in sommige streken welligt uit het gemis van een genoegzaam getal arbeiders zouden voortvloeijen, wanneer de voorhandene door den aanleg der spoorwegen aan andere gewigtige werkzaamheden zouden onttrokken worden, zouden evenzeer tegen den aanleg van spoorwegen door het gouvernement als door partikulieren pleiten. Wat het tweede punt betreft, meende de heer *Duymaer van Twist* dat alle moeijelijkheden ligtelijk te vermijden waren door de voorwaarden, waaronder de concessie zou worden verleend. Was de noodzakelijkheid tot het aanleggen van eenen spoorweg op *Java* op eene gegeven plaats erkend, dan behoorde, naar zijne meening, het gouvernement niet tot den aanbouw over tegaan, vóór dat alle middelen bij de partikuliere industrie vruchteloos waren beproefd.

Voor het overige blijkt uit het schrijven van den heer Duijmaer van Twist, dat de overtuiging der noodzakelijkheid of althans hooge wenschelijkheid van den aanleg van spoorwegen op Java destijds nog niet algemeen was doorgedrongen. Hij zelf stelt op den voorgrond dat die aanleg alleen van belang zou kunnen zijn voor het vervoer van producten en goederen, maar voor het vervoer van personen daaraan op Java in het geheel geen behoefte bestaat. Ook geeft hij zijne meening te kennen, dat, indien de spoorwegen voor gouvernements-rekening moesten worden aangelegd, er veel minder kostbare middelen zouden bestaan om voor het behoorlijk vervoer der producten te zorgen, zoodat dan de spoorwegen alleen in aanmerking zouden kunnen komen voor die streken, waar de aanwending van andere middelen onmogelijk is.

Ten slotte zijner overwegingen kwam de gouverneur-generaal tot de conclusie, dat het algemeen belang inderdaad de loslating vordert van het in 1846 aangenomen beginsel en dat voor het tegenwoordige behoorde te worden vastgesteld, dat concessiën tot het aanleggen van spoorwegen op Java aan particulieren en maatschappijen zullen kunnen verleend worden, doch dat hij elke aanvrage afzonderlijk zal moeten onderzocht en beslist worden, of de aanleg van een spoorweg op de aangevraagde plaats en op de voorgestelde wijze behoort te worden toegestaan, en, zoo ja, op welke voorwaarden.

De heer Pahud vere nigde zich volkomen met deze conclusie. Van elke lijn in het bijzonder moest, naar zijn inzien, de noodwendigheid en uitvoerbaarheid vooraf bewezen zijn, eer aan eene concessie kon gedacht worden, en bij de regeling der voorwaarden van elke concessie zou moeten gezorgd worden dat de geregelde werking van het cultuurstelsel, de rust der bevolking, de belangen der verdediging, de geregelde uitoefening door de bevolking van hare landbouwkundige werkzaamheden en de nationaliteit der onderneming voldoende verzekerd. Onder die voorwaarden vreesde ook hij geene ongelegenheid. De onteigening der gronden zou, naar zijn inzien, weinig bezwaar opleveren, daar de afstand van gouvernementsgronden gemakkelijk bij de concessie zou worden geregeld, en de eigenaars van partikuliere landen, die zelven zoo veel belang hadden bij het verbeterd transport, zeker geen overdreven eischen zouden doen. Eindelijk meende hij dat het onderzoek, hetwelk iedere concessie diende vooraf te gaan, onder toezigt van den gouverneur-generaal geheel door de verzoekers zou moeten worden bewerkstelligd. Van hen was het te verwachten, dat zij zich op de hoogte der elders verkregen ondervinding zouden gesteld hebben. De minister kan echter zich bezwaarlijk ontveinsd hebben, hoe groot bezwaar — ook voor de meest ondernemende mannen — gelegen moest zijn in den omvang, welke volgens den zin van zijn rapport aan Z. M. den koning, aan dat onderzoek zou behooren gegeven te worden, zonder eenigen waarborg de gewenschte concessie te zullen verwerven na de zeer belangrijke uitgaven gemaakt te hebben aan een onderzoek, als door hem bedoeld, noodwendig verbonden. Men mag daarom aannemen, dat bij een dieper gewortelde overtuiging van de noodzakelijkheid om spoorwegen op *Java* tot stand te brengen, dat laatste beginsel in het besluit van 31 October 1852 zeker niet zou zijn opgenomen; althans niet in die mate, en geheel zonder aan het maken der kosten voldoende aanspraak op het verkrijgen der concessie vast te knoopen.

Men kent thans de overwegingen die tot genoemd besluit in al zijne bijzonderheden hebben geleid, maar tot eene rigtige beoordeeling van het stuk mag het niet onopgemerkt blijven, dat in de zienswijze van den heer *Pahud*, sedert hem de hooge betrekking van gouverneur-generaal werd opgedragen, eene belangrijke wijziging heeft plaats gegrepen. Dit blijkt duidelijk uit eene depêche van den gouverneur-generaal *Pahud* aan den minister *Rochussen*, dd. 7 Sept. 1858, naar aanleiding van de aanvrage om concessie voor den aanleg van een spoorweg op *Java* door Jhr. *J. C. Reynst c. s.* gedaan. In dit stuk erkent de heer *Pahud* volmondig:

dat het aanleggen van spoorwegen op *Java* zoowel uit een finantieel als uit een staatkundig en strategisch oogpunt de schoonste vruchten belooft en een krachtige hefboom zal zijn tot verzekering van ons gezag en bevordering van *Java's* welvaart;

dat die onderneming uitvoerlijk is;

dat zij niet van staatswege maar door partikulieren moet worden tot stand gebragt;

dat echter de ondersteuning van den Staat daarbij niet kan worden gemist, en het dus alleen de vraag blijft of die ondersteuning in het aanleggen der aardenbaan op 's lands kosten, in het geven van een vaste subsidie, of in het waarborgen van een minimum van rente zou moeten bestaan, ofschoon hij voor zich het meest tot het laatste middel overhelde de beslissing van het opperbestuur te moeten overlaten. „Zoolang die beslissing niet ontvangen is„, zegt hij, „zoolang de aard en hoegrootheid der te verleenen hulp niet bekend is, kan het indisch bestuur moeijelijk op verzoeken tot het aanleggen van spoorwegen bepaald bepaald beschikken of adviseeren?„

Deze laatste zinsnede zou ons bijna nopen tot de vraag:

„Kon het wel duidelijker gezegd worden, dat dat vaststelling der financiele grondslagen bij het opperbestuur in het moederland en niet bij den gouverneur-generaal behoort? Kan er een krachtiger argument tegen het in 1852 door den minister Pahud geprovoceerd Kon. besluit worden aangevoerd, dan in 1858 door den gouverneur-generaal Pahud werd in het midden gebragt?„ Wij willen echter met die vraag de beslissing van het gouvernement niet vooruit loopen, veel minder hier een oordeel over de beide aanhangige aanvragen uitspreken. Wij willen er alleen naar trachten onze lezers zooveel mogelijk op de hoogte te houden van alles wat tot de gewigtige quaestie der spoorwegen op Java betrekking heeft; daarom alleen hebben wij deze mededeeling niet willen terughouden.

SCHEEPSBERIGTEN.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	Vlag.	Benam.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
April. 8	Oldenb.	Bark	Wilhelm Kirchner.	H. G. Muller.	San Francisco.

In lading en ter reede liggende Schepen te Soerabaya.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	LASTEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Zr. Ms.	Korvet.	Juno.	.....	Kapt. t/z. J. J. v. d. Moore.	Wachtschip.	...
„	Stooms.	Citadel van Antwerpen.	.....	„ „ G. P. J. Mossel.	...	...
„	„	Samarang.	.....	Luit. „ 2de klasse Cousin.	...	...
„	„	Madura.	.....	Lt. t-z. 1 kl. Halvertout.	...	...
Gouvernements	Stoomer	Draak.	.....	A. Smit.	...	...
„	„	Java.	.....	H. F. Bernoster.	...	...
Nederlandsche	Bark	Pieter Schoenmakers.	372	J. J. van Varelen.	In Reparatie.	Fraser Eaton & Co.
„	„	Amsterdam.	225	A. H. Weldemeijer.	Nederland.	id.
„	„	Hercules.	232	J. F. Detering.	id.	id.
„	„	Vrede.	399	D. van der Plas.	id.	id.
„	„	Vertrouwen.	288	F. de Vos.	id.	id.
„	„	Elize & Henriette.	261	Deterding.	id.	id.
„	Schip	Straat Balij.	393	J. P. Bakker.	In Reparatie.	id.
„	„	Diana.	461	P. C. Teengs.	Nederland.	id.
Engelsche	Bark	Leadingstar.	105	W. Graham.	...	id.
Nederlandsche	„	Mary en Hillegonde.	399	H. O. Piccardt.	...	id.
Zweedsche	„	Ludwig.	254	C. A. Engelund.	...	id.
Nederlnadsche	„	Robertus Hendrikus.	397	B. H. Muller.	...	id.
Engelsche	Schip	Hyppolyta.	426½	J. P. Follett.	...	id.
„	„	John Matthie.	283	J. Williams.	...	W. Cores de Vries.
Ned. Ind.	Stooms.	Palembang.	.....	M. H. Münnich.	...	id.
„	„	Padang.	.....	....	...	id.
„	„	Prins van Oranje.	120	J. van Zandwijk.	...	id.
Nederlandsche	Bark	Johanna.	285	F. J. J. Ingerman.	...	Adan & Co.
„	Schip	Remigius Adolphus.	398	D. Forbes Browning.	Nederland.	Mc. Lennan & Co.
„	„	Neêrlands Indië.	.....	Detering.	id.	id.
Engelsche	„	Somass.	262	G. Maunton.	id.	Anemaet & Co.
Nederlandsche	Bark	Maria Louise Antoinette.	318	A. Muijeson.	id.	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Schip	Kandanghauer.	382	W. Zeelt.	id.	...
„	Bark	Amazone.	232	J. E. Kramer.	Onbepaald.	...
„	„	St. Jan.	303	C. Lommerse.	id.	...
„	„	Scheveningen.	153	J. K. Annokkee.	...	...
„	„	H. Vinc. van Paulo.	226	B. G. van den Bolck.	...	...
„	„	Min. van Hall.	219	O. de Haas.	...	Arnold & Co.
Nederlandsche	Bark	Soerabaya Packet.	262	S. C. J. Olivier.	Nederland.	Hill Broekman & Co.
„	„	Anna & Sophia.	383	H. Beckering.	...	B. Kopersmit & Co.
„	Schip	Diligence.	393	L. Smit.	Nederland.	B. J. van Eck & Co.
„	„	Quintet.	372	G. F. Wiegmink.	id.	di.
Amerikaansche	„	Mary Whitridge.	500	W. A. Creesy.	id.	id.
Nederlandsche	Bark	Tweelingen.	314	R. P. Bakker.	id.	id.
„	Schip	Neêrlands Indie.	466	W. van Essen.	id.	id.
„	Bark	Johanna Elisabeth.	.....	N. Burhoven Junius.	In Reparatie.	P. Kervel & Co.
„	„	Johanna Elizabeth.	.....	J. Worthington.	...	...
„	„	Hermina Marie Elizht.	173	W. Bonjer.	...	...
„	Brik	Henriette.	.....	G. J. Gerrits.	...	...
„	„	Sylph.	92	C. P. Lange.	...	...

In- en Uitvoer te Soerabaya van den 7den April 1863.

INVOER.

Van Balie per de Ned. Ind. bark *Bintang Timoor Ingkiet*, gez. TIEAU WIEPANIJ.
370 pic. koffij, 48 pic. klapper-olie, 2 pic. sireer, 3000 ps. klappers, 19 pic. medicijn, 10 pic. bal. tabak, & eenige kleinigheden, TAN TIK LAN.

Van Balie per de schoener *Dolphijn* gez. ENTJIK LANANG.
57 pic. koffij, 480 pic. rijst, 15 pic. ketan rijst, 15 pic. mangkoedoebasten, 500 ps. klappers, GEZAGVOERDER.

Van Samarang per de schoener *Fathaal Moelook*, gez. ABDUL RACHIM.
32 pic. peper, 57 pic. benzoin, 97 cs. thee, 42 pic. tabak, 100 pic. rondijzer, 95 cs. medicijnen, 106 pic. gambier, en eenige kleinigheden, CHINEZEN.

Van Batavia per het Nederl. schip *Hermina Maria Elisabeth*, gez. BONJER.
12 cs. bitter, 2 cs. Manufacturen, 1 cs. weegschaal, 10 cs. schilderijen, 4 cs. porcelein, 1 cs. karpetten, 2 cs. sigaren, TORCHIANA en VAN DER ELST.
1 cs. karpetten, 1 cs. ledcrwerk, 8 koopmanschappen, MARTENS.
15 cs. ijzerwerk, HILL BROEKMAN & Co.
55 vt. bier, 101 cs. koopmanschappen, MATHIEU EBBS RUIJS & Co.
3 cs. rijtuigen, MC. LENNAN & Co.
30 cs. provisien, SCHIMMELPENNINCK & Co.
3 diversen, ANEMAET & Co.
1 cs. zeilgoed, HAIJE & Co.
1 „ provisien, BORSKI.
27 „ „ 2 cs. zaad, 1 cs. planten, E. TEN BRINCK & Co.
2 cs. sigaren, REUVEKAMP GILLE.
1 „ piano, 4 vt. hagel, VAN DELDEN.
78 tonnen koolteer, 30 cs. onbekend ARNOLD & ZONEN.
1 cs. koopmanschappen, 150 cs. loodwit, 50 cs. Menis, 228 cs. kazen, 118 „ boter, 29 cs. aardewerk, ORDER.

Van Singapoer per het brik *Sylph*, gez. LANGE.
2556,69 pic. rijst, 8 cs. koopmanschappen, 8 cs. opium, 1 cs. zeildoek, 50 pic. koperen munt, ORDER.

UITVOER.

Naar Singapoer en Benkoelen via Samarang en Batavia per de stoomb. *Oenarang* gez. H. KRAMER,
1,50 pic. tabak, DE STURLER.
2 cs. lampen, E. TEN BRINCK & Co.
1 „ manufacturen, GUMPRICH & STRAUSS.
15 pic. tabak, 1 ks. koperwerk, EDGAR & Co.
7 kistjes zilveren munt, 3,20 pic. genitrie, 23 pic. lange peper, 5,98 pic. jav. koperwerk, 7 cs chin. kramerijen, 30 pic. klapper-olie, 37 „ manufacturen, ARABIEREN & CHINEZEN.

Marktprijzen.

SUIKER No. 16 per pic. *f* 14 @ 15.—
RIJST (carga) per koijang *f* 150.—
„ (witte) „ „ 240.—
KOEHUIDEN per pic. *f* 35 @ 45.—
ARAK (per legger) *f* 60.—
ROTTING per pic. *f* 7 @ 9.—
WISSELKOERS pari @ 101 $^{1}/_{2}$%.—

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel hetwelk van geene onderteekening is voorzien stelt de *Redactie* zich verantwoordelijk, zoolang door haar geen ander schrijver werdt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO., TE SOERABAYA.